

Mumk på 50-talet – ”Kärlek till frukost”

50-talet. Det känns nästan som orimligt länge sedan. Det var så länge sedan att flickor fick bilda en egen kår om de skulle spela. De kunde ju inte gärna vara med i Mjölby gossmusikkår i alla fall. Men vissa tyckte att det där var gammalmodigt. Visst skulle man kunna ha en ungdomsmusikkår med både flickor och pojkar. Den skulle till exempel kunna heta Mjölby Ungdomsmusikkår.

1956 var Bernt Fransén 13 år gammal. Han hade då spelat kornett några år i gossmusikkåren. Sven Jönsson som var dirigent både för Östgötaflickorna och gosskåren startade den nya kåren tillsammans med sin bror Bertil som ledde orkestrar i Mantorp. Snart blev det helt naturligt och självklart – om än inte i alla musikkårer – med att både pojkar och flickor musicerade tillsammans.

– Det tog lång tid, jag var nog 19, innan jag förstod att det fanns flickor även utanför musikkåren, säger Bernt.

Bernt Fransén är en färgstark herre som nog för många är bekant som tomte i Gamla Linköping, clown i Cirkus Vallaskojsky och som uttolkare av Skånska Lasse-låtar. Han kallar sig också bondkomiker, och är rent av en legitimerad sådan med intyg från Uno Myggan Eriksson.

– Fast på 50-talet var jag nog inte så färgstark, säger han.

Bernt Fransén bor sedan några år i Bovieran i södra utkanten av Linköping där han har en veritabel djungel att promenera i under glastak tillsammans med andra 55+boende.

Hur lärde man sig spela då, det fanns ju ingen kommunal musikskola?

– Det var genom Sven Jönsson. Jag satt hemma i hans vardagsrum och spelade. Och även Arvid (Johansson) lärde mig mycket. Det var de äldre som lärde de yngre. Senare när jag blev äldre fick jag ta hand om de yngre kornettisterna. Lite noter kunde han för han hade tagit några pianolektioner.

Redan på 50-talet var det resorna som var höjdpunkten. Bernt hade redan med Gossmusikkåren varit i Danmark. Med Mumk gjorde han 1958 en resa till Danmark där de spelade både i Köpenhamn, Roskilde och Mjölbys vänort Rudköbing.

Där fick Bernt och en till i orkestern hälsa på hos en världsberömd dansk clown vid namn Villy Andersen, en i den musikaliska clownduon Dan og Baxen. Ett roligt möte.

Men det kunde vara jobbigt också för ungar att bo hos danskar där det ibland var besvärligt att göra sig förstådd.

Flera somrar på 50-talet var Mumk lägerorkester vid ett stort IOGT-läger för ungdomar. Dit i Nässja utanför Vadstena kom ungdomar från hela Sverige och även från utlandet för en sommarvecka. IOGT är en nykterhetsorganisation.

– Det enda vi i musikkåren hade att göra var att spela på morgonen och vid middagen. Resten av dagen var man ledig och hade jättekul med ungdomarna där, med bad och fotboll.

Bernt Fransén, Sven Jönsson och Anders Larsson som fanfartrumpetspelare vid IOGTs sommarläger i Borggård, Hällestad 1959.

Apropå fotboll så kunde det vara andra fördelar att vara kornettist i Mumk. Norrköping spelade i allsvenskan och ungdomsmusikkåren värmdde upp publiken före matchen, och i pausen.

– Även Åtvidaberg gick upp i allsvenskan lite senare. Då spelade vi på nästan varje hemmamatch. Då fick man titta på matchen sittande intill planen.

Sen var det orkestertävlingar, förstås. Redan då var Mumk framgångsrika.

– Jag minns en gång, när vi vann blev det väldigt spänt. I Norrköping blev en annan orkester arga och åkte hem när det skulle vara lite samkväm efteråt, berättar Bernt.

Här sitter Bernt i Stadsparken flankerad av Sune Björk till vänster och Arvid Johansson till höger. Året kan ha varit 1957 eller 1958.

På resorna kunde det vara enkla förhållanden.

– Vid en resa till Finland minns jag att vi fick lägga oss och sova på golvet utanför entrén till restaurangen på Viking Lines färja.

Ett år hade orkestern 116 spelningar. Men en del av dem skedde samtidigt.

– Vi delade upp oss i tre orkestrar för att hinna med allt på Valborg. En grupp stannade i Mjölby, en åkte till Vadstena och den tredje drog till Skänninge.

– Vi var 152 i marschuppställningen som åkte på resa till Tyskland ett år. Och bara en som kunde tyska. Det var lite dumt, men det var många föräldrar som följde med. Figurativ marsch, flöjtkår i mellanmarchen, ungdomsmusikkåren var snabb att ta till sig nya idéer.

– När vi skulle spela i den enorma parken Planten und Blumen i Hamburg gjorde jag bort mig lite. Det var 50 000 åskådare i parken. Vi skulle spela "Att älska i vårens tid" av Gösta Nyström. Jag min stora idiot skulle presentera stycket på tyska och kallade det "Liebe im Frühstück". Kärlek vid frukost. Det blev jag retad för. Det skulle varit "Frühling" på tyska.

Bernt Fransén har sparat bilder och tidningsklipp. Ett är från en tysk tidning som berömmar "die aus 150 Mitgliedern bestehende schwedische Jugendkapelle".

Mjölby Ungdomsmusikkår 1958. Bernt syns stående som femte person från höger på näst översta raden.

Mumk på 1950-talet

- 1956 – Mjölby Ungdomsmusikkår (Mumk) grundas på initiativ av bröderna Sven och Bertil Jönsson, som båda var dirigenter för en rad olika orkestrar och musikkåren som fanns i Mjölby med omnejd. Sven Jönsson blir Mumk:s förste dirigent och ledare. Vid de första övningarna som skedde i Samrealskolans lokaler deltog 40-45 musikanter.
- 1957 – Mumk genomför sin första spelning, troligen vid valborgsmässofirandet i Mantorp, vilken följs av ytterligare 35 framträdanden under året. Alla intäkter går oavkortat till instrumentköp.
- 1958 – Mumk vinner första pris i svenska mästerskapen för skol- och ungdomsmusikkårer och beger sig på sin första utlandsresa som gick till Danmark. För att finansiera resan anordnar Mumk sin första tombola och bössinsamling.
- 1959 – Mumk gör 58 offentliga framträdanden, kommer tvåa i svenska mästerskapen och införskaffar sina första uniformer med blå jackor, båtmössor och vita byxor eller kjolar till en total kostnad av 6000 kr.

Läs mer om Mumks historia i Rolf Nilssons kapitel om Mjölby Ungdomsmusikkår i boken *Musik i Mjölby. En musikalisk resa i tiden*.

Text: Sune Johansson

Foto: Sune Johansson, privata samt Mumks arkiv